

Kuntavaaliohjelma

Kulttuuri- ja taidealan
keskusjärjestö KULTA ry

Kulttuuri tuo ihmiset yhteen. Tarvitsemme yhteisiä kokemuksia ja itsemme toteuttamista vaikeinakin aikoina. Kulttuurilla ja sivistyksellä on myös itseisarvo. Kunnilla on tärkeä rooli sekä kukoistavan kulttuurielämän mahdollistajana että kulttuuripalvelujen tuottajana.

Kunnat tukevat kulttuuria ja taidetta vuosittain suuremmalla summalla kuin valtio. Erot kuntien välillä ovat suuria: alle viidestäkymmenestä eurosta per asukas neljäänsataan euroon per asukas. Kulttuuriammateissa työskentelee 135 000 henkilöä, ja alan osuus kaikista työllisistä on 4,9 %. Se on siis työllistävyydeltään ja arvonlisäosuudeltaan keskisuuri toimiala. Kulttuurin – ja luovien alojen yleensä – avulla Suomeen voidaan luoda lyhyellä aikavälillä yli 10 000 työpaikkaa.

Kulttuuria kulutetaan, jos sitä on tarjolla. Koska ihmisten makumieltymykset vaihtelevat, on kulttuurielämän oltava monipuolista. Laki kuntien kulttuuritoiminnasta edellyttää, että jokaisella on oikeus kulttuuriin. Se on myös viisasta, sillä kulttuuri ja taide lisäävät alueen elin- ja pitovoimaa sekä edistävät ihmisten terveyttä, hyvinvointia ja oppimista – sekä edistävät lasten ja nuorten parempaa tulevaisuutta. Lyhytnäköisillä säästöillä voidaan aiheuttaa kauaskantoisia, pysyviä vahinkoja.

Taide ja taiteellinen toiminta edistää sosiaalista hyvinvointia, kuten lisää osallisuutta, vähentää syrjäytymistä, tukee maahanmuuttajien kotoutumista ja ehkäisee yksinäisyyttä. Erityisen vahvaa näyttöä on kulttuurin ja taiteen yhteyksistä mielen hyvinvointiin. Siksi kulttuuria ja taidetta on tarjottava kaikenlaisille ihmisille – ja on tärkeää päästä paitsi kokemaan, myös itse tekemään. Se vahvistaa vaikeuksiensietokykyä ja tuo onnistumisen ja merkityksellisyyden kokemuksia. Näin se myös on osaltaan kääntämässä kulutuksen painopistettä kestävään suuntaan: asioihin, jotka kantavat. Siksi jokaisen kunnan oma kulttuurielämä on tärkeää.

Papukaijamerkki: Kaikille kunnille, jotka ovat hakeneet Euroopan kulttuuripääkaupungiksi. Hyvin toteutettuna se tietää työllisyyttä ja kasvua koko alueelle!

KULTTA

Miksi kulttuuri on kunnan taloudelle tärkeää?

Kulttuurialat ovat työvoimavaltaisia. Lisäksi kulttuurilla on voima elvyttää taantuvia paikkakuntia. Väen väheneminen ja vanheneminen ovat monin paikoin Suomessa todellisuus, johon on löydettävä muitakin vastauksia kuin se, että viimeinen sammuttaa valot.

Tuoreet tutkimukset esimerkiksi Jyväskylän kaupungin taidelaitosten, Seinäjoen rytmimusiikkiklusterin ja Pori Jazzin aluetalousvaikutuksista osoittavat, että kulttuuri tuo rahavirtoja kaupungin keskustaastaan ja koko talousalueelle. Matkailijoista 40 % on kulttuurin perässä.

Mitä kunnissa pitäisi konkreettisesti päättää, jotta tämä asia edistyy?

Kunnan kannattaa rahoittaa kulttuuria, sillä sen osuus kunnan menoista on pieni, mutta vaikutus alueen kokonaistaloudelle suuri. Kulttuuriin investoimalla ja sen positiivisia vaikutuksia hyödyntämällä on hyvät mahdollisuudet saada aikaan positiivinen kierre kunnan taloudessa.

Papukaijamerkki:

Suomussalmi on pysynyt omaperäisenä ja vetävänä kulttuurikuntana negatiivisesta väestönkehityksestä huolimatta. Sen kesäteatterissa käy vuosittain enemmän yleisöä kuin kunnassa on asukkaita.

Papukaijamerkki:

Mänttä-Vilppula tunnettiin aikaisemmin Serlan paperitehtaasta. Nykyään monipuolinen ja korkeatasoinen kulttuuritarjonta on Mäntän valtti, eikä se turhaan nimitä itseään taidekaupungiksi. Mänttä on erinomainen matkakohde.

Papukaijamerkki:

Tuusulan rykmentinpuistossa alueen yhdeksi vetovoimatekijäksi on tunnistettu taide. Muualla puhutaan taiteen prosenttiperiaatteesta utopiana, Rykmentinpuistossa taiteeseen käytetään 4,5 %.

Papukaijamerkki:

Salla on tehnyt kirjastostaan kunnan yhteisen olohuoneen, jossa voi tehdä etätöitä ja jossa myös matkailijat viihtyvät.

Papukaijamerkki:

Oravainen hyödyntää kulttuuriperintöään ja sotahistoriaansa: Vänrikki Stoolin tarinat elää museokeskuksessa, joka käsittää koko Oravaisten taistelun historiallisen alueen.

Kulttuuri edistää ihmisen terveyttä ja hyvinvointia

Miksi kulttuuri on terveyden ja hyvinvoinnin kannalta tärkeää?

Maailman terveysjärjestö WHO suosittelee tuomaan kulttuuria ja taidetta osaksi sosiaali- ja terveyspolitiikkaa ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, sillä taide ja kulttuuri edistävät terveyttä ja hyvinvointia: tämä säästää kunnan sote-menoja. Siksi kuntien kannattaa varmistaa, että kaikilla sen asukkailla on niin fyysisesti, sosiaalisesti kuin taloudellisesti mahdollisuus saavuttaa kulttuuri ja taide. Kulttuuripolitiikka on kokonaisuus: esimerkiksi ammattimainen kulttuuritoiminta ja lasten harrastusmahdollisuudet tukevat toisiaan.

Mitä kunnissa pitäisi konkreettisesti päättää, jotta tämä asia edistyy?

Opetus- ja kulttuuriministeriö on yhdessä Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa julkaissut suositukset kunnille siitä, miten taiteen prosenttiperiaatetta laajennetaan sosiaali- ja terveyspalveluihin ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Suositukset on toimeenpantava.

Taiteen prosenttiperiaatteen avulla huolehditaan kulttuuri osaksi kaikkea rakentamista ja parannetaan rakentamisen laatua. Kunnan kannattaa laatia julkisen taiteen suunnitelma ja sen mukaisesti viedä periaate kaavoitukseen ja tontinluovutussopimuksiin.

Papukaijamerkki:

Seinäjoella vanhuspalvelujen ja kulttuuritoimen yhteistyöllä vanhusten kulttuuriset oikeudet toteutuvat ja siten vanhusten elämänlaatu paranee.

Papukaijamerkki:

Raumalla kulttuurikasvatussuunnitelma vei vuosina 2018-2019 kaikki Rauman peruskoululaiset kulttuurin pariin.

Papukaijamerkki:

Kainuu tarjoaa maksuttomalla Kaikukortilla kulttuuria vähävaraisille.

Papukaijamerkki:

Hämeenlinnan kaupunki on tehnyt periaatepäätöksen taiteen prosenttiperiaatteesta jo vuonna 1982, ja sitä noudatetaan systemaattisesti.

Papukaijamerkki:

Päijät-Hämeen maakuntaliitto on osannut sote-uudistuksessa kulttuurihyvinvointisuunnittelulla tuoda taiteen ja kulttuurin vaikutukset osaksi poikkihallinnollista ja -alaista terveyden edistämistä ja aluekehittämistä.

Miksi kulttuuri on lumovoiman ja pitovoiman kannalta tärkeää?

Yksi monipuolisen ja vireän kulttuurielämän vaikutuksista on se, että kulttuuri houkuttelee kuntaan nuoria aikuisia, perheitä, korkeasti koulutettuja asukkaita, kasvuyrityksiä ja korkean teknologian yrityksiä. Traditiot houkuttelevat juuristaan ylpeitä paluumuuttajia. Kulttuuri luo myös uutta identiteettiä uusille kuntalaisille.

Seutukaupunkien pitovoimaa selvittäneessä kyselyssä vastaajien positiivissa mielikuvissa kärkipään kaupunkeja yhdistivät hyvät työllistymispalvelut, keskustan vireys ja viihtyisyys, kaupungin erottuvuus sekä hyvät kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut. Kulttuurilla on siis huomattavasti suurempi painoarvo kunnan pitovoimalle kuin mikä on sen osuus kunnan menoista.

Mitä kunnissa pitäisi konkreettisesti päättää, jotta tämä asia edistyy?

Kuntarajat ylittävä toiminta ja yhteistyö lisäävät alueen kulttuuritarjontaa. Luomalla keskittymiä, joissa start up -yritykset ja kulttuurin ammattilaiset työskentelevät, alueen arvo ja vetovoima nousevat ja työllisyys paranee. Erityisesti omaehtoisen kulttuurin elinvoimaisuuden kannalta edullisten toimintatilojen tarjoaminen on keskeistä, yhdistysten toiminta-avustusten ja joustavan byrokratian lisäksi. Kulttuuritilaisuuksien kirjoa lisäävät niin seurakunnat kuin oppilaitoksetkin.

Papukaijamerkki:

Helsinki on paitsi jatkuvasti kehittänyt uusia vetonauloja eri taiteenaloille, myös kekseliäästi kehittänyt osallistavaa alueellista kulttuurityötä, ja näin vahvistanut kohennuksen tarpeessa olevia asuinalueitaan.

Papukaijamerkki:

Tampereella hyvät harrastusmahdollisuudet taiteen perusopetuksesta underground-kulttuuriin on osaltaan tehnyt Tampereesta halutuimman paikan asua.

Papukaijamerkki:

Jyväskylässä kulttuurisella nuorisotyöllä on merkittävä panos kaupungin kulttuurielämään. Taiteen perusopetus lisää kaupungin kulttuuritarjontaa.

Papukaijamerkki:

Turku on selvittänyt ammattitaiteilijayhteisöjen toimintaedellytyksiä, jotta pystyy tietoon perustuen niitä parantamaan.

Lisätietoja:

Kooste kulttuurialan työllisyysvaikutuksista:

<https://kulttuurijataide.fi/wp-content/uploads/2020/10/Kulttuurin-tyollisyydesta-tyollistavista-vaikutuksista-ja-tyollistavista-mahdollisuuksista-3.pdf>

Kulttuurin ja taiteen vaikutuksista ihmiseen ja yhteiskuntaan:

<https://kulttuurijataide.fi/wp-content/uploads/2020/09/Kulttuurin-ja-taiteen-vaikutukset-ihmiseen-ja-yhteiskuntaan-.pdf>

Kuvituskuvat:
Jutta Kivilompolo

Alakohtaiset kuntavaalitavoitteet

Festivaalit – yhtä juhlaa!

Festivaalialan kuntavaalitavoitteet

Finland Festivals (FF) kokoaa sateenvarjonsa alla lähes 100 taide- ja kulttuurifestivaalia kaikilta taiteen aloilta. FF:n tapahtumissa käy vuosittain yli kaksi miljoonaa ihmistä. Taide- ja kulttuurifestivaalit tuovat elämyksiä, lumovoimaa ja energiaa niin suuriin kuin pieniinkin kuntiin. Festivaali on aina juhla – jotain erityistä, joka tapahtuu kerran vuodessa, mutta jonka energia kantaa koko vuoden yli.

Festivaalit ovat tärkeitä niin veto- kuin pitovoimankin suhteen, mutta erityisen vahvoja ne ovat lumovoiman synnyttämisessä. Suomessa on lukuisia esimerkkejä pienistä paikkakunnista, joissa festivaali on alueensa kirkkain tuote. Onnistunut festivaali antaa kunnalle huomattavan imagoedun. Se lisää kunnan tunnettuutta, tekee siitä kiinnostavan ja nostaa sen medianäkyvyyttä.

Festivaalien talousvaikutukset ovat merkittäviä. Festivaalivieraat käyttävät paikallisia majoitus- ja ravintolapalveluita. Tutkimusten mukaan festivaalivieraiden paikkakunnalla käyttämistä rahoista pääsylippuihin kuluu noin 20 prosenttia, lopun 80 prosenttia käytetään muihin paikallisiin palveluihin. Festivaaliin investoitu euro tulee moninkertaisesti takaisin.

Festivaalit ovat osa paitsi kulttuuripalveluita myös matkailupalveluita – matkailuelinkeinon saama hyöty tapahtumista on erittäin suuri.

Valtio tukee taide- ja kulttuurifestivaaleja joka vuosi, mutta kuntien tuki tapahtumille on paljon valtiota tärkeämpi. Jos kunta haluaa festivaalinsa kukoistavan, siihen kannattaa investoida suoraa tukea. Sen lisäksi festivaali tarvitsee kunnan päättäjiltä mahdollistamista: kunnan tiloja ja infrastruktuuria on valjastettava vastuullisen festivaalitoimijan käyttöön.

Tavoitteemme kuntavaaleissa 2021 ovat seuraavat:

- **kunnat investoivat festivaaleihin**
- **kunnat huolehtivat festivaalien tarvitsemasta infrastruktuurista**
- **kuntien asenne on kannustava uusille festivaaliryrittäjille**
- **kunnat käyttävät festivaaleja imagoensa kirkastamiseen**
- **kuntien matkailuelinkeino hyödyntää festivaalien vetovoimaa**

Kuvataiteen alakohtaiset tavoitteet

Suomalaisissa museoissa, gallerioissa ja kuvataidetapahtumissa käy vuosittain noin 4,8 miljoonaa ihmistä. Suomalainen kuvataidekenttä on myös poikkeuksellisen laaja: meillä on lähes 70 taidemuseota, yli 100 taidegalleriaa ja vuosittain järjestetään kymmeniä kuvataidetapahtumia ympäri Suomea.

Miten voisimme jatkossakin turvata kaikille suomalaisille mahdollisuudet nauttia riittävin resurssein tuotetusta kuvataiteesta? Kuntien vastuu erityisesti kuvataiteen vapaan kentän toimintaedellytyksistä ja toimintaolosuhteista on merkittävä.

Tavoitteet:

1. Kuvataiteen vapaan kentän toimijoiden rahoitusta tulisi vahvistaa kuntatasolla.

Elävä, omaleimainen ja aktiivinen kuvataidekenttä ja hyvin rahoitetut ammattimaiset kuvataidekohteet ovat ehdoton matkailuvaltti ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia sekä ylpeyttä omasta kunnastaan.

2. Kuvataiteilijoilla tulisi olla parhaat mahdolliset työskentelyolosuhteet omassa kotikunnassaan

Monissa kunnissa taiteilijoiden työhuone- ja tilaongelmat tulisi ratkaista. Tilojen vuokraus tulisi olla kuntien ja kaupunkien puolelta suunnitelmallisempaa ja pitkäjänteisempää. Sopivien tilojen puute sattuu hyvin usein juuri kuvataiteilijoihin, jotka tekevät suuriakin teoksia vaativilla tekniikoilla. Hyvät ja turvalliset työtilat ovat edellytys laadukkaalle taiteelle.

3. Kuvataidetoimijoihin (museot, galleriat, tapahtumat) ei tulisi kohdistaa lomautuksia eikä tukien takaisinperintää

Koronaviruspandemiasta aiheutuvilla mahdollisilla lomautuksilla ja tukien takaisinperinnällä on dramaattiset vaikutukset muisti- ja taideorganisaatioille lyhyelläkin aikavälillä, kun toiminta on jo valmiiksi tiukoilla. Lomautukset halvauttavat museo- ja näyttelytoiminnan sekä vaarantavat teosturvallisuuden, kun yhteisestä kulttuuriperinnöstämme huolehtivat ammattilaiset eivät pääse työpaikalleen. Hankalassa tilanteessa toiminnan jatkuvuuden turvaaminen on erityisen tärkeää.

Nykytaiteen tiedotuskeskus
Frame Contemporary Art Finland

Nykytaiteen tiedotuskeskus Frame on valtakunnallinen asiantuntijaorganisaatio, joka vahvistaa suomalaisen nykytaiteen asemaa sekä edistää yhteistyötä kotimaisten ja ulkomaisten nykytaiteen ammattilaisten välillä. Tiedotuskeskuksena Frame julkaisee kuvataiteen tilastoja sekä kokoaa ja tuottaa tietoa nykytaiteen toimialasta alan ammattilaisten, päättäjien ja median käyttöön.

Kuvataiteen valtakunnalliset tilastot ja tietoa kuvataiteesta: <https://frame-finland.fi/tietoa-alasta/>

Taitojärjestön kuntavaalikärjet 2021:

Taitojärjestö edistää käsityötä kulttuurina, taitona ja elinkeinona. Järjestön slogan on Onni elää käsityössä. Sloganilla halutaan muistuttaa, millainen merkitys käsityöllä on monen ihmisen arjessa ja miten käsityönä valmistetut tuotteet ovat erityisiä. Taitoliitto on Unescon akkreditoima aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntija.

Kotiseutuylpeys ja -identiteetti rakentuvat paikallisen osaamisen ja perinteiden pohjalle. Käsityön kautta välittyy taitoja ja aineetonta kulttuuriperintöä, joka luo ymmärrystä yhteisistä juurista, mutta myös pohjan tulevaisuuskeskustelulle.

Tavoite: Tuodaan aineeton kulttuuriperintö osaksi kuntien kulttuurisuunnitelmia ja sisällytetään käsityö osaksi näitä suunnitelmia.

Käsillä tekeminen tuottaa hyvinvointia, ja yhdessä tekeminen luo osallisuuden tunnetta. Käsityön harrastajista 60 % pitää tärkeimpänä syynä harrastamiselleen käsityön hyvää mieltä tuottavia vaikutuksia; se koetaan rentouttavana ja tuo mielekästä tekemistä sekä tuottaa merkityksellisyyden tunnetta elämään.

Tavoite: Kunnissa tuetaan toimijoita säilyttämällä nykyiset käsityön harrastamisen tilat sekä kehitetään yhdessä paikallisten käsityöalan toimijoiden kanssa uusia tapoja ja paikkoja käsityökohtaamisille.

Opimme asioita eri tavoin ja meillä on yksilöllisiä vahvuuksia. Käsillä tekeminen auttaa monia hahmottamaan ja käsittämään monimutkaisia asioita, minkä lisäksi se edistää usein myös luovaa ajattelua. Siksi on tärkeää, että kädentaitojen osaaminen ei katoa yhteiskunnasta.

Tavoite: Kunnissa huolehditaan siitä, että oppilaille on tarjolla käsityön valinnaiskursseja yläkoulussa sekä lapsille ja nuorille taataan mahdollisuudet käsityön harrastamiseen.

Käsityö ei ole vain harrastus vaan se myös työllistää. Käsityöläisyys on murroksessa ja perinteisen käsityöläisyyden rinnalle ovat tulleet erilaiset uudet käsityöammatin harjoittajat, jotka hyödyntävät työssään sosiaalista mediaa ja toimivat osana kansainvälisiä verkostoja.

Tavoite: Kunnissa päivitetään käsityöalan yrittäjyyden käsitettä monimuotoisemmaksi ja osa-aikainen yrittäjyys otetaan paremmin huomioon elinkeinoasioiden päätöksiä tehtäessä.

Elävän musiikin alakohtaiset tavoitteet

LiveFIN ry

Kotimaiset elävän musiikin tapahtumat rikastuttavat oman alueensa kulttuurielämää ja vaikuttavat aluetaloudellisesti. Musiikin tapahtumajärjestäjät kehittävät toiminnallaan elävän musiikin toimintaedellytyksiä ja ylläpitävät sen elinvoimaa. Elävää musiikkia voi kuulla klubeilla, konserttisaleissa, festivaaleilla ja mitä moninaisimmissa tapahtumapaikoissa. Kotimaisen elävän musiikin alan vahvuus on sen taloudellinen, yhteiskunnallinen ja sosiokulttuurinen vaikuttavuus. Elävä musiikki luo työpaikkoja, vahvistaa aluetaloutta ja kaupunkien imagoa, sekä lisää yhteisöllisyyttä ja sosiaalista hyvinvointia.

Suomen musiikkitapahtumien järjestäjien verkoston ja edunvalvontajärjestö LiveFIN ry:n tekemän toimialatutkimuksen mukaan arvio koko elävän musiikin yksityissektorin viime vuoden liikevaihdosta on 452 miljoonaa euroa. Tämä pitää sisällään klubit, konserttisalit, festivaalit, tanssilavat, suurkonsertit, klassisen musiikin festivaalit sekä laivojen musiikkitoiminnan. Lähes puolen miljardin arvoinen toiminta on paitsi alueellisesti vaikuttavaa, sisältää myös valtavasti ammattitaitoista tekemistä ja osaamista. Elävän musiikin työllistämisaikutukset ulottuvat laajalle. Elävän musiikin tapahtumajärjestäjät työllistävät tuhansia alan ammattilaisia. Koko elävän musiikin alan ekosysteemin – muusikot ja alihankkijat mukaan lukien työllistämisaikutus on vielä paljon laajempi.

Yhteiskuntaa vavisuttaneen koronapandemian myötä elävän musiikin ala on kriisissä. Sen toimintaedellytykset ja työpaikat ovat monin tavoin uhattuina, ja tulevina vuosina huomio tulee keskittämään alan selviytymismahdollisuuksien varmistamiseen. Alan toimintaedellytyksiä ovat tilat ja paikat, joissa elävän musiikin tapahtumia voidaan järjestää. Sujuva yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa mahdollistaa hyvien musiikkitapahtumien tekemisen. Taloudelliset resurssit ovat se kivijalka, jonka päälle elävän musiikin toimintaa rakennetaan. Koronapandemiasta selviytymisen työkalut – tilat, yhteistyö ja taloudelliset resurssit – ovat kuitenkin niitä samoja rakenteita, joiden varaan elävän musiikin elinvoima rakentuu niin poikkeuksellisina, kuin ihan tavallisina aikoina.

Suomen Jazzliiton kuntavaalitavoitteet

Suomalaista alueellista jazztoimintaa ylläpitää vahvasti kolmas sektori. Laki kuntien kulttuuritoiminnasta edellyttää, että tarjolla on oltava ammattimaista kulttuuria. Kolmannen sektorin toimijoiden merkitys kuntien kulttuuripalvelujen monipuolistamisessa ja ammattimaisten palvelujen tuottamisessa on suuri. Tarjonnan monipuolisuus merkitsee tasa-arvoista pääsyä kulttuurikokeilujen, elämyksien ja harrastamisen pariin.

Turvataan ammattimaisen jazzmusiikin alueellinen saatavuus ja jazzin harrastamisen tasa-arvoiset mahdollisuudet.

Kolmannen sektorin toimijat tuottavat palveluja resurssitehokkaasti. Kulttuurin aloilla tilaaja-tuottaja-mallin ja ostopalvelujen yleistymisen myötä kolmannen sektorin merkitys kuntien kulttuuripalvelujen ja kulttuurihyvoinnin lisääjänä kasvaa. Tämä lisää tarvetta näiden toimijoiden vahvistamiseen. Jazztoiminnan kehittyminen, elinvoimaisuus, ja juurtuminen osaksi myös kunnan muiden toimialojen toimintaa vaativat toiminta-avustuksiin ja hyvään yhteistyöhön panostamista.

Vahvistetaan jazzmusiikin asemaa osana paikallista kulttuurielämää resursseja lisäämällä, panostetaan toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön.

Jazztoimintaan investointi on investointi kunnan vetovoimaan. Vetovoima merkitsee elin- ja pitovoimaa. Sen lisäksi, että monipuolinen kulttuurielämä houkuttelee kuntaan asukkaita, kulttuurimatkailulle monipuolinen tarjonta on edellytys. Kulttuurimatkailua ei voi rakentaa yhden tapahtuman varaan, se lähtee alueen kulttuurin ekosysteemistä, jossa vahva pohja generoi työllisyyttä ja uusia vetovoimaisia kulttuurikeksintöjä.

Tunnistetaan alueen jazztoiminnan potentiaali ja investoidaan sen hyödyntämiseen.

Papukaijamerkki:

Musiikin edistämistätiön kautta jaettu Jazz & Etno Finland LIVE -tuki mahdollistaa, että kunnan jazztoimija voi hakea LIVE-tukea ympärivuotiseen konserttitoimintaansa kaksi kertaa sen määrän, mitä kunta lähtee tukemaan konserttitoimintaa. Esim. 10.000 euron satsauksella voi toimija saada 20.000 euroa lisää. Kunnan sijoitus kulttuuritoimintaan tuplaantuu!

Papukaijamerkki:

Archipelago Sea Jazz on kansainvälisesti houkutteleva festivaalisarja, joka rakentuu saaristomme ja laadukkaan jazzmusiikin ympärille. Neljän festivaalin ja neljän kunnan yhteistyö synnyttää ympärilleen elinvoimaa ja edistää kansainvälistä matkailua Turun saariston ja Varsinais-Suomen alueella.

Papukaijamerkki:

Koko Jazz Iisalmi Kannatusyhdistys ry on synnyttänyt Ylä-Savoon kuntien myötävaikutuksella lyhyessä ajassa monipuolisen jazztoiminnan ja aktiivisen jazzyleisön. Tarjonta luo kysyntää. Yhdistys on kunnan tukemana perustanut Iisalmeen myös kansainvälisen jazzfestivaalin ja Leader-rahoituksella avannut alueen jazzmatkailun mahdollisuudet erityisesti Japanin kohdemarkkinoille.

Papukaijamerkki:

Salon kaupunki ostaa ympärivuotiset jazzkulttuuripalvelut Salo Jazz ry:ltä. Kaupunki näkee ostopalvelumallin kustannustehokkaana ja käyttäjälähtöisenä yhteistyönä kolmannen sektorin toimijan kanssa. Salo Jazz ry tarjoaa korkeatasoista, monipuolista ja saavutettavaa jazztoimintaa eri puolilla Saloa ja Salolla onkin kasvava maine kiinnostavana jazz-kaupunkina.

Suomen kirjastoseuran kuntavaalitavoitteet: Minulle tärkeintä kirjastossa

Kokosimme kuntavaaleja varten kuusi näkökulmaa siitä, miksi kirjasto on tärkeä.

Digi

Kirjastot antavat paljon laadukasta digiopastusta, jota pitää edelleen kehittää. Kirjastoihin tarvitaan lisää digitaalisia sisältöjä, kuten e-kirjoja. Kirjastojen tilat ja laitteet pitää päivittää ajan tasalle.

Noin puoli miljoonaa kirjastojen asiakasta osallistuu vuosittain erilaisiin digikoulutuksiin.

Demokratia

Kirjasto on tärkeä osa demokratian toteutumista, sillä siellä jokaisella on mahdollisuus sivistää itseään. Kaikille avoin kirjasto vahvistaa lukutaitoa, osallisuuden tunnetta ja pääsyä tietoon.

Papukaijamerkki:

Sitran johtamassa Kirjastot kansanvallan foorumeina -hankkeessa lisätään kansalaisten ja poliitikkojen kohtaamisia kirjastoissa.

Lukutaito

Suomalaisten lukutaidon heikkenemisestä on huolestuttavia merkkejä. Pojat ovat selvästi heikompia lukemaan kuin tytöt. Monilla aikuisilla on merkittäviä puutteita lukutaidossa. Kirjastojen avulla lukuinto voidaan sytyttää uudelleen.

Kirjoja lainattiin eniten vuosituhaten taitteessa, jolloin myös suomalaiset koululaiset pärjäsivät parhaiten lukutaitoa mittaavissa Pisa-kokeissa.

Kestävä kehitys

Kirjastojen ydin on kestävä elämäntavan tukeminen lainaamisen avulla. Kirjastot voivat merkittävästi lisätä tietoisuutta ympäristön ja yhteiskunnan muutoksista.

Papukaijamerkki:

Turussa aloitti vuonna 2020 sähkökäyttöinen kirjastoauto, joka on ensimmäinen laatuaan koko maailmassa.

Talous

Kirjastojen taloudellisten vaikutusten arvioiminen on haastavaa, mutta tutkimukset maailmalta antavat selvää näyttöä siitä, että kirjastot tuottavat hyvinvointia.

Eurooppalaisissa tutkimuksissa on arvioitu, että yksi euro kirjastolle hyödyttää yhteiskuntaa kolmella–neljällä eurolla.

Yhteisöllisyys

Kirjastojen avulla kehitetään paikallista kulttuurielämää ja alueen elinvoimaa. Kirjastot ovat tärkeitä yhteisiä tiloja oppimiseen, etätyöskentelyyn, harrastamiseen ja kulttuuriin.

Papukaijamerkki:

Espoossa koulun oppilaat osallistuivat kirjaston suunnitteluun. He halusivat kirjaston kaikkien kuntalaisten käyttöön.

Musiikkialan ammatillinen koulutus

Koko Suomen kattava musiikkialan toisen asteen ammatillinen koulutusverkosto tarjoaa koulutusta klassisen ja rytmimusiikin lisäksi mm. musiikkiteknologian, kansanmusiikin, kirkkomusiikin, pianonvirityksen ja musiikin tekemisen aloilla. Osassa oppilaitoksia voi opiskella tanssia ja verkostossa on myös erityisopetusta tarjoava oppilaitos.

Musiikin toisen asteen koulutuksessa opiskelee vuosittain noin 1100 opiskelijaa ja opinnot kestävät 2-3 vuotta. Alalle hakeutuvat ovat vahvasti motivoituneita ja yleensä musiikkia jo ennestään harrastaneita henkilöitä.

Opiskelijat valmistuvat muusikoiksi, musiikkiteknologeiksi tai pianonvirittäjiksi. Myös musiikkituotannon ammattitutkinnon suorittaminen on mahdollista. Tutkintotodistuksen saa vuosittain noin 400 opiskelijaa, jotka suuntaavat joko suoraan työelämään tai jatko-opintoihin korkea-asteelle.

Suuri osa oppilaitoksista toimii myös musiikkioppilaitoksina ja ne tarjoavat laadukasta taiteen perusopetusta tuhansille oppilaille.

Alueellisia kulttuurielämän moottoreita

Konservatoriot ovat alueellisesti todellisia kulttuurielämän moottoreita, jotka tarjoavat esitystiloja ja yhteistyömahdollisuuksia lukuisille toimijoille.

Oppilaitokset tekevät laajaa yhteistyötä paikallisten toimijoiden kuten orkestereiden, teattereiden, konserttijärjestäjien ja kulttuurialan yhdistysten kanssa. Ammatillisen koulutuksen puitteissa solmitaan runsaasti koulutussopimuksia yritysten kanssa.

Vuosittain konservatoriot elävöittävät alueidensa kulttuuritarjontaa toteuttamalla satoja tapahtumia, jotka ovat pääosin maksuttomia ja kaikille avoimia yleisötilaisuuksia.

Oppilaitosten vireä toiminta tukee alueiden elinvoimaisuutta ja kasvattaa osaltaan seudun houkuttelevuutta asuinpaikkana perheille.

Oppilaitosverkosto: Espoo, Helsinki, Jyväskylä, Joensuu, Kajaani, Kokkola, Kotka, Kuopio, Lahti, Oulu, Pietarsaari, Pori, Tampere, Tornio, Turku.

Lisätietoja: konservatorioliitto.fi

Papukaijamerkki: Musiikkialan oppilaitokset ovat vahvasti verkostoituneita alueidensa yritys- ja kulttuuritoimijoiden kanssa, sillä työssäoppiminen on ammatillisen koulutuksen kulmakivi. Opiskelijat näkyvät ja kuuluvat paikkakuntien arjessa.

Kulttuuriperintökasvatuksen seuran kuntavaalitavoitteet

Kulttuuriperintökasvatuksen seuran toiminnan päämääränä on lasten ja nuorten kulttuurisen osaamisen ja osallisuuden vahvistuminen ja kulttuuristen oikeuksien toteutuminen. Seuran yhteistyöverkostoon kuuluu mm. koulut ja oppilaitokset ja museot ja arkistot ja toiminnassa keskeistä on mm. vaikuttaminen eri asteiden opetussuunnitelmien perusteisiin.

Kulttuurinen osaaminen ja osallisuus keskiöön edellytys moninaisuuden ymmärrykselle kulttuurin ja kulttuuriperinnön elävyydelle ja dynaamisuudelle (-="ei rapistuvia rakennuksia vaan käytössä olevia tiloja")

Lapsille, nuorille, vähemmistöille ääni kulttuuriperintöä koskevassa keskustelussa (dynaamisuus ja moninaisuus)

Kulttuuriperintö on osa arkea ja lähellä (esim. tavat ja lähiympäristö)

Kestävä kulttuuri ja kulttuurinen kestävyys --> kulttuurin tulee olla luomassa kestävää tulevaisuutta ja samalla kestävyysajattelun tulee huomioida kulttuuri (muutos kohti kestävyttä, arvojen ja tekojen muutos, kulttuuriperinnön vaaliminen)

Kunnille: pitäkää huolta & kehittäkää näitä: kulttuurikasvatussuunnitelmat ja harrastustoiminta – historiakerhot ja tukekaa sen luomisessa ja toteuttamisessa yhteistyötä kunnan taide, kulttuuri-, kulttuuriperintö sekä koulutus ja nuorisotyön toimijoiden kanssa

- nämä jo olemassa olevia malleja yhdenvertaisen ja suunnitelmallisen kulttuurikasvatuksen toteutumiseksi ja kulttuurin saavutettavuuden tueksi
- ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä: mielekästä toimintaa lapsille ja nuorille sekä kulttuurisen ja yhteiskunnallisten osallisuuden vahvistumista (HUOM: lasten ja nuorten kulttuuristen oikeudet)

HUOM: lasten ja nuorten kulttuurin harrastaminen vahvasti sosioekonomisesti eriytynyttä, mikä edellyttää toimenpiteitä, jotka vaikuttavat syvemällä tasolla mm. asenteisiin --> kulttuurisen osallisuuden tukeminen alkaa varhaiskasvatuksesta.

mm. Pia af Ursin (2016)

Alan eli meidän rahoitustarve valtakunnallisena kehittäjänä (+ kansainvälisenä toimijana) noin 900 000e.

MUSEOIDEN MENESTYSTEKIJÄT KUNNALLISVAALIKAUDELLA 2021-2025 - Museoalan kuntavaalitavoitteet

Museot huolehtivat kuntien kulttuuriomaisuudesta ja rakentavat paikkakunnan identiteettiä

Museoiden menestys perustuu kuntien taloudelliseen ja toiminnalliseen tukeen. Pääosa ammatillisesti hoidetuista museoista on kuntien ylläpitämiä ja tukemia.

Museoiden ydintehtävä on huolehtia kuntien yhteisestä kulttuuriomaisuudesta ja kulttuuriympäristöstä. Tehtäväänsä museot toteuttavat toimimalla paikkakunnallaan kulttuuriperinnön asiantuntijana, tallentamalla kuvia, kertomuksia, luonnonhistoriallisia näytteitä, taidetta sekä esineitä ja muita muistoja yhteisöjensä elämästä.

Yhteinen kulttuuriperintö on omaisuus, jonka varaan kuntien ja kuntalaisten identiteetti ja samalla paikkakuntien ainutkertaisuus rakentuu.

Museot ovat vahvistuva osa elinkeino-, koulutus- ja sosiaalipolitiikkaa

Museoiden työn vaikutus ulottuu kulttuuriperinnön asiantuntijatehtävää laajemmalle. Museot ovat jo tällä hetkellä osa kaupunkien ja kuntien koulu-, sosiaali- ja elinkeinopoliittisten tehtävien toteuttamista.

Museolaki tunnistaa museot myös yhteiskunnallisen keskustelun ja demokratian edistäjänä.

Museo on elinvoimainvestointi, joka parantaa paikkakuntien houkuttavuutta, kilpailukykyä ja työllisyyttä sekä vahvistaa ravintoloiden, liikennepalveluiden, erikoiskauppojen ja muiden matkailupalveluiden kysyntää. Museoiden aluetaloudellinen vaikutus on viime vuosina vahvistunut museoiden kävijämäärän huomattavan kasvun seurauksena.

Kuntapäätökset museoiden kehittämiseksi

Museoiden suotuisan kehityksen jatkuminen edellyttää kunnilta ja kaupungeilta päätöksiä, jotka vahvistavat sekä museoiden asiantuntijatehtävää että tähän liittyvää roolia alueensa elinvoiman vahvistajana. Tämä tarkoittaa investointi- ja ylläpitorahoituksen rakenteiden vahvistamista, osaamiseen laajentamista erityisesti digitaalisessa toimintaympäristössä ja rohkaisemista toimimaan yli kuntarajojen.

Päätösesitykset vuosille 2021-2025

- tulorahoituksen vahvistaminen

- museoiden valtionosuuden kohdentaminen täysimääräisenä museotyöhön
- pääsymaksu-, museokauppa- ja palvelutulot nettotuloutetaan museotyöhön yli vuosibudjettirajojen

- digitalisaation edistäminen

- päätetään rahoitusohjelma museoiden ICT-investointeihin, erityisesti kokoelmahallintajärjestelmien osalta

- kiinteistöihin liittyvien kulujen alentaminen

- museoiden käytössä olevien rakennusten kiinteistöveroprosentiksi päätetään 0
- museoiden käytössä olevilta kiinteistöiltä ei vaadita kustannuksia ylittävää vuokratuottoa

- osaamisen ylläpitäminen

- museoiden vakanssit täytetään eläköitymistien ja työpaikan vaihtojen yhteydessä

- positiivisten hyvinvointivaikutusten kasvattaminen

- museotyö sisällytetään elinkeino-, koulutus- ja sosiaalipoliittisiin tavoitteisiin

SUOMEN LASTENKULTTUURIKESKUSTEN LIITON KUNTAVAALITAVOITTEET

Kuntien on mahdollistettava lapsille ja nuorille oikeus kulttuuriin ja taiteeseen.

Lastenkulttuurikeskukset ympäri Suomen tarjoavat kunnissa laadukasta kulttuuria. Ne tekevät avointa perheille suunnattua lastenkulttuurityötä, varhaiskasvatuksen ja koulun parissa tapahtuvaa toimintaa sekä työpajoja ja näyttelyitä. Kuntavaaleissa 2021 äänestetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista sekä oikeudesta kulttuuriin. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 31. artiklaan on kirjattu lapsen oikeus osallistua kulttuurielämään ja taiteisiin.

Lasten ja nuorten kuuleminen sekä taiteen, kulttuurin ja opetuksen vaaliminen ovat sijoituksia kuntien tulevaisuuteen.

1. Pomppulinna ei riitä!

Lastenkulttuurin on oltava laadukasta ja taiteellisesti korkeatasoista.

Kuntien lastenkulttuuritarjonnan on oltava muutakin kuin pomppulinnaa ja kasvomaalausta. Lapsilla ja nuorilla on oikeus taiteilijan tekemään taiteeseen sekä taidetoimintaan, jota ohjaa ammattilainen. Ammattimaista kulttuuria lapsille tarjoavat esimerkiksi lastenkulttuurikeskukset, kirjastot, taiteen perusopetus, museot, teatterit, orkesterit ja kiertävät esitykset.

2. Kysy minulta!

Lapsia ja nuoria on kuultava heitä koskevassa päätöksenteossa.

Lapset ja nuoret ovat oman elämänsä asiantuntijoita. Päätöksistä ja päätösten vaikutuksista on keskusteltava lasten ja nuorten kanssa. Myös ympäristösuunnittelussa tulisi huomioida lasten ja nuorten näkökulma ja ottaa heidät suunnittelemaan yhteisiä tiloja.

3. Anna mun valita

Lapsilla ja nuorilla on oltava mahdollisuus harrastaa monipuolisesti.

Kaikilla lapsilla ja nuorilla on oltava mahdollisuus harrastaa taidetta ja kulttuuria kotikunnassaan. Harrastamisen Suomen mallissa tulee kaikissa kunnissa lapsilla ja nuorilla tulee olla oikeus valita harrastus myös taiteen ja kulttuurin saralta.

4. Peruskoulu ilman museokäyntiä?

Kulttuurikasvatussuunnitelma joka kuntaan.

Kulttuurikasvatussuunnitelma tekee koulun ja varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatuksesta tavoitteellista ja tasa-arvoista. Suunnitelma tutustuttaa lapset ja nuoret lähialueen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön. Taiteenlajit huomioidaan laajasti, joten lastenkulttuuri työllistää taiteilijoita ja pedagogeja monipuolisesti eri aloilta.

Suomen teattereiden kuntavaalitavoitteet

Ammattiteatterikentän tärkein tavoite nykytilanteessa on:

alueellisen saatavuuden ja jatkuvuuden turvaaminen.

Teatteri on Suomessa valtavan suosittu kulttuuripalvelu, jonka saatavuus on turvattu laajasti paikallisilla ammattiteatteriorganisaatioilla ja näiden toimintaa ja tarjontaa täydentävillä kiertävillä teatteri-, tanssi- ja sirkusryhmillä. Suomeen on rakennettu hyvin toimiva teatteri-, konsertti- ja kulttuuritalojen verkosto, jota on kiitettävästi myös peruskorjattu viime vuosikymmeninä toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Osa teattereista on iältään ohittanut jo 100 vuoden rajapyykin, ja taidemuoto on onnistunut säilyttämään relevanttiutensa myös digitalisoitumisen laajentaessa ihmisten taiteen kulutustottumuksia. Elävä esitys ja aito, ihmisten välinen kohtaaminen tulee säilymään merkittävänä osana ihmisten arkea ja juhlaa tulevaisuudessakin.

Kuntien elinvoimaisuudelle ja vetovoimalle tulee olemaan erittäin tärkeää, että niillä on tarjota ihmisille mielekästä tekemistä ja monipuolinen virikeympäristö tulevaisuudessakin.

Yksi haaste kuntien monipuolisen kulttuuritarjonnan ylläpitämiselle on erilaisten ohjelmistojen tilaamiseen erikoistuneen henkilöstön karsiminen kuntien organisaatioista. Tämä on viime vuosikymmenten ajan tasaisesti vähentänyt mm. lapsille ja nuorille suunnattujen esitysten saavutettavuutta ympäri maata, kun:

Esityksiä ei saada vietyä alueille, joissa kuntien organisaatioissa ei ole enää ketään niitä tilaamassa. Tähän kehitykseen on tärkeää kiinnittää vakavaa huomiota lasten tasapuolisen kulttuurikasvatuksen takaamiseksi koko maassa.

Tämän hetken lukuisat haasteet kuntataloudelle eivät saa tarkoittaa suomalaisen kulttuuripalveluverkoston harvenemista ja heikkenemistä nykyisestä.

On ensiarvoisen tärkeää, että tästäkin talouskriisistä selvitään niin, että kunnat pitävät teattereistaan ja kaikista keskeisistä kulttuuripalveluistaan huolta sillä tavalla, että niitä pystytään tarjoamaan kunnan asukkaille kriisin jälkeenkkin.

Pitkäjänteinen ja tavoitteellinen harrastustoiminta on keskeinen osa suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa ja elinvoimaisen kunnan tunnusmerkki - Taiteen perusopetusliiton kuntavaalitavoitteet

Missään muualla maailmassa ei ole suomalaisen taiteen perusopetuksen kaltaista järjestelmää. Taiteen perusopetus on meillä vakiintunut, kansainvälisesti ainutlaatuinen, koulutus- ja harrastusmuoto, joka on osoittanut arvoaan jo vuosikymmeniä. Sitä kannattaa vaalia ja kehittää edelleen.

Taiteen perusopetus on tavoitteellista, valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan sidottua taidekasvatusta ja sitä antavat alan koulutetut ammattilaiset. Valittavia taiteenaloja on yhdeksän: arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö, mediataiteet, musiikki, sanataide, sirkustaide, tanssi ja teatteritaide.

Taiteen perusopetus on osa Suomen koulutusjärjestelmää, ja siitä säädetään laissa ja asetuksessa taiteen perusopetuksesta.

Taideharrastukset lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukena

Taiteen perusopetus ei ole hetken elämys, vaan tarjoaa onnistumisen ja oppimisen kokemuksen, jolla on pitkäkestoisia vaikutuksia lapsen ja nuoren identiteetin kehittymiselle. Harrastukseen voidaan sitoutua yli kymmeneksi vuodeksi. Myös aikuisväestön keskuudessa taiteen perusopetus on herättänyt kasvavaa kiinnostusta.

Taiteen perusopetuksen parissa harrastaa yli 120 000 lasta ja nuorta, joista monen urapolku johtaa myöhemmin myös muihin kuin taidealan ammatteihin. Varhain luodun taidesuhteen vaikutukset kulkeutuvat heidän mukanaan laajasti yhteiskunnan eri osa-alueille.

Taideharrastus kiinnostaa: Taiteen perusopetuksen oppilaita on enemmän kuin lukiolaisia.

Työllistävä vaikutus

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa työskentelee eri puolilla maata useita tuhansia omien taiteenalojensa koulutettuja ammattilaisia. Taiteen perusopetuksen avulla luodaan perustaa taiteilijan ammatille ja kasvatetaan uusia taiteen harrastajia ja yleisöjä.

Panostamalla taiteen perusopetukseen kuntaan saadaan:

Työpaikkoja

Verotuottoja

Valtionosuuksia

Lapsille ja nuorille mahdollisuus oppia ja osallistua mielekkääseen tekemiseen samanhenkisten kavereiden kanssa

Laadukasta harrastustoimintaa myös kouluihin ja päiväkoteihin

Vilkasta tapahtuma-, konsertti-, esitys-, näyttely-, leiri- ja muuta kulttuuritoimintaa

Esittävän taiteen vapaa kenttä tekee kunnasta rikkaan - Esittävän taiteen vapaan kentän kuntavaalitavoitteet

Teatterikeskus ry edustaa esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän ulkopuolisen, harkinnanvaraisia toiminta-avustuksia saavan, ns. vapaan kentän yhteisöjä. Esittävän taiteen ammattilaiset työskentelevät ja esiintyvät kunnissa ja kaupungeissa ympäri Suomen. Jäsenemme ovat ammattiorganisaatioita, jotka tekevät mm. nykyteatteria, nykytanssia ja nykysirkusta, lastenteatteria, taidetoimintaa ikäihmisille, uutta musiikkiteatteria sekä performanssi- ja esitystaidetta.

TEATTERIKESKUKSEN TAVOITTEET KUNTAVAALIEIHIN 2021:

1) Jokaisessa kunnassa on mahdollisuus kokea ammattilaisten tekemää esittävää taidetta.

Kuntien kannattaa tunnistaa oman alueen esittävän taiteen ammattitoimijat ja tukea näiden toimintaa. Vapaan kentän yhteisöt toimivat ketterästi ja kevyillä tuotantorakenteilla, reagoivat ympäröivään yhteiskuntaan ja toimivat läheisessä vuorovaikutuksessa yleisöjensä kanssa. Kunnan tulee huolehtia, että kaikki kuntalaiset riippumatta iästä, kielestä, sukupuolesta tai sosioekonomisesta asemasta, pääsevät kokemaan esittävää taidetta omassa kotikunnassaan.

2) Kunnat huolehtivat kulttuurihyvinvoinnista.

On tieteellisesti tutkittu fakta, että taide- ja kulttuuri luovat hyvinvointia ja vahvistavat terveyttä. Esittävän taiteen vapaan kentän ryhmissä tehdään paljon sosiaalista hyvinvointia ja tasa-arvoa lisäävää ja kotouttamista edistävää soveltavaa taidetta. Soveltavan taiteen avulla monet erityisryhmät pääsevät osallisiksi taidekokemuksista ja taiteen avulla voidaan saada jopa säästöjä kuntien sosiaali- ja terveystoimintoihin.

3) Korotus kunnallisessa avustuksessa esittävälle taiteelle on suora sijoitus työllisyyteen.

Esittävän taiteen vapaan kentän ammattitoimijat tuottavat kuntiin varsinaisen taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin lisäksi taloudellista lisäarvoa. Ne tuovat kuntaan lisätuloa valtionavustuksina, työllistävät korkeasti koulutettuja taiteen-, hallinnon- ja tekniikan ammattilaisia, ostavat alueeltaan materiaaleja ja palveluita sekä houkuttelevat esityksissä kävijöitä kuluttamaan kahvila-, ravintola- ja majoitustoimintaa ympäristössään. Kunnan kannattaa lisätä tukeaan vapaan kentän ammattiryhmille, lisätuki siirtyy lähes aina suoraan uusien työntekijöiden palkkaamiseen. Tämä vahvistaa kunnan verotuloja ja parantaa ryhmien toimintaedellytyksiä alueellaan sekä luo positiivisen talouden kierteen.

Lisätietoja: www.teatterikeskus.fi
Kaisa Paavolainen, vt. toiminnanjohtaja
kaisa.paavolainen@teatterikeskus.fi

